Test Booklet No.
টেষ্ট বুকলেট সংখ্যা

Subject : SOCIOLOGY
Code : 326 EAS
Medium : English and Assamese

Test Booklet Code
টেষ্ট বুকলেট কোড

A

(Do not open this Test Booklet until you are asked to do so)

(অনুমতি নোপোৱালৈকে এই বুকলেট নুখুলিবা)

Time Allowed : ***45*** *minutes* *নিৰ্ধাৰিত সময় :* ***45*** *মিনিট*	*Maximum Marks :* ***200*** *সৰ্বোচ্চ নম্বৰ :* ***200***	*Total Questions :* ***50*** *মুঠ প্ৰশ্ন :* ***50***	*Number of questions to be answered :* ***40*** *উত্তৰ কৰিবলগীয়া প্ৰশ্নৰ সংখ্যা :* ***40***

Kindly read the Instructions given on this Page and Back Page carefully before attempting this Question Paper.
এই প্ৰশ্নকাকত উত্তৰ কৰাৰ আগতে পৃষ্ঠাত দিয়া নিৰ্দেশনাসমূহ ভালকৈ পঢ়িবা।

Important Instructions for the Candidates :

1. This Test Booklet contains **50** questions printed in English and Assamese. Out of these, the candidate is required to answer any **40** questions. If a candidate answers more than 40 questions, the first 40 answered questions will be considered for evaluation.
2. When you are given the OMR Answer Sheet, fill in your particulars on it carefully with **blue/black** ball point pen only.
3. Use only Blue/Black Ball Point Pen for marking responses.
4. The CODE for this Test Booklet is **A**. Make sure that the CODE printed on the OMR Answer Sheet is the same as that on this Test Booklet. Also ensure that your Test Booklet No. and OMR Answer Sheet No. are exactly the same. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of both the Test Booklet and the OMR Answer Sheet. No claim in this regard will be entertained after five minutes from the start of the examination.
5. Before attempting the question paper kindly check that this Test Booklet has total **28** pages and OMR Answer Sheet consists of one sheet. At the start of the examination within first five minutes, candidates are advised to ensure that all pages of Test Booklet and OMR Answer Sheet are properly printed and they are not damaged in any manner.
6. Each question has four answer options. Out of these four options choose the **MOST APPROPRIATE OPTION** and darken/blacken the corresponding circle on the OMR Answer Sheet with a Blue/Black Ball Point Pen.
7. Five (5) marks will be given for each correct answer. One (1) mark will be deducted for each incorrect answer. If more than one circle is found darkened/blackened for a question, then it will be considered as an incorrect answer. Unanswered questions will be given no mark.

P.T.O.

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ নিৰ্দেশনাসমূহ :

1. টেষ্ট বুকলেটখনত **50** টা প্ৰশ্ন ইংৰাজীত আৰু অসমীয়া ছপোৱা হৈছে। পৰীক্ষাৰ্থী সকলে ইয়াৰ যি কোনো **40** টা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ কৰিব লাগিব। যদি কোনো পৰীক্ষাৰ্থীয়ে 40 তাতকৈ অধিক প্ৰশ্নৰ উত্তৰ কৰে তেন্তে প্ৰথমৰ পৰা 40 টা প্ৰশ্নৰ উত্তৰৰ হে মান দিয়া হ'ব।
2. OMR পৃষ্ঠাত তোমাৰ উপাদানবোৰ কেৱল **নীলা/ক'লা** কলমেৰে পূৰণ কৰিবা।
3. মাৰ্কিঙৰ বাবে কেৱল নীলা/ক'লা চিয়াহীৰ কলম ব্যৱহাৰ কৰিবা।
4. টেষ্ট বুকলেটৰ ক'ড **A** । OMR পৃষ্ঠাত ক'ড একে ছপোৱা হৈছেনে তাৰ প্ৰতি নিশ্চিত হ'বা। তাৰোপৰি নিশ্চিত হ'বা যে তোমাৰ টেষ্ট বুকলেটৰ নম্বৰ আৰু OMR পৃষ্ঠাত নম্বৰ একে আছেনে নাই। যদি ইয়াত ভিন্নতা থাকে তেন্তে বিষয়টো ইনভিজিউলেটৰ তৎক্ষনাত জনাব লাগিব আৰু টেষ্ট বুকলেট, OMR পৃষ্ঠাত সলনি কৰি ল'ব লাগিব । পৰীক্ষা আৰম্ভ হোৱাৰ পাঁচ মিনিট পাছত এই বিষয়ত কোনো দাবী আপত্তি নাথাকিব।
5. প্ৰশ্ন এটেম্ড কৰাৰ আগতে চাব লাগিব যে বুকলেটখনত মুঠ পৃষ্ঠা **28** আৰু OMR উত্তৰ পৃষ্ঠাবোৰ একে পৃষ্ঠাযুক্ত আছেনে নাই। পৰীক্ষাৰ্থীজনক উপদেশ দিয়া হয় জাতে পৰীক্ষা আৰম্ভ হোৱাৰ ঠিক পাঁচ মিনিটৰ ভিতৰত লক্ষ্য কৰে টেষ্ট বুকলেট আৰু OMR পৃষ্ঠা ঠিকমতে ছপোৱা হৈছে নে নাই আৰু কোনো পৃষ্ঠা ক্ষতি হৈছে নেকি?
6. প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ উত্তৰ চাৰিটা বিকল্প আছে। এই চাৰিটা বিকল্পৰ **অতি উত্তম বিকল্পটো** বাছনি কৰি OMR উত্তৰ পত্ৰিকাৰ নীলা/ক'লা কলমেৰে dark কৰিবা।
7. প্ৰতিটো শুদ্ধ উত্তৰৰ বাবে (5) নম্বৰ প্ৰদান কৰা হ'ব। প্ৰতিটো অশুদ্ধ উত্তৰৰ বাবে (1) নম্বৰ কৰ্তন কৰা হ'ব। যদি এটাতকৈ বেছি বৃত্ত dark কৰা থাকে তেন্তে তেনে প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ভুল বুলি বিবেচনা কৰা হ'ব আৰু উত্তৰ নকৰা প্ৰশ্নত কোনো নম্বৰ দিয়া নহ'ব।

কৃ.প.প.

Name of the Candidate (in Capital Letters) : _____
পৰীক্ষাৰ্থীৰ নাম (ডাঙৰ হাতৰ আখৰত) :

Application Number (in figures) : _____
আবেদনৰ নম্বৰ (figuresত) :

Roll Number (in figures) : _____
ৰোল নম্বৰ (figuresত) :

Centre of Examination (in Capital Letters) : _____
পৰীক্ষা কেন্দ্ৰৰ নাম (ডাঙৰ হাতৰ আখৰত) :

Candidate's Signature : _____ Invigilator's Signature : _____
পৰীক্ষাৰ্থীৰ চহী : ইনভিজিউলেটৰ চহী :

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent : _____
কেন্দ্ৰ অধীক্ষক Facsimile stamp চহী :

1. Which of the following Sociologists argued that Sociology helps in understanding the links and connections between "personal troubles" and "social issues" ?

(1) Durkheim

(2) C.W. Mills

(3) Bourdieu

(4) Weber

2. Which programme of the Government of India directly targets at improving sex-ratio ?

(1) Widow Pension

(2) Pre-Natal Diagnostic Techniques (Regulation and Prevention of Misuse) Act

(3) Beti Bachao Beti Padhao

(4) Sukanya Samriddhi Yojana

3. Which of the following statements is true about Colonialism in India ?

(1) Parochialism gave birth to Colonialism in India.

(2) Colonialism gave birth to Nationalism in India.

(3) Urban poor were the main carriers of Nationalism in Colonial India.

(4) Capitalist economic changes in India were not related to Colonialism.

4. Match the following terms (**List-I)** with their description (**List-II)** :

List-I (Terms)	**List-II (Descriptions)**
(A) Varna system	(I) Process of adopting higher caste practices
(B) Scheduled Castes	(II) Four-fold division of society
(C) Sanskritisation	(III) Opposed to Hindu society
(D) Resistance Tribes	(IV) Recognised by Govt. of India Act, 1935

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (IV)

(3) (A) - (IV), (B) - (II), (C) - (I), (D) - (III)

(4) (A) - (II), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (III)

SPACE FOR ROUGH WORK

1. নিম্নলিখিত কোনজন সমাজবিজ্ঞানীয়ে যুক্তি দিছিল যে সমাজবিজ্ঞানে "ব্যক্তিগত সমস্যা" আৰু "সামাজিক সমস্যা" ৰ মাজৰ যোগসূত্ৰ আৰু সম্পৰ্ক বুজিবলৈ সহায় কৰে?
   (1) ডুৰখেইম
   (2) চি.ডব্লিউ. মিলছ
   (3) বৰ্ডিউ
   (4) ৱেবাৰ

2. ভাৰত চৰকাৰৰ কোনটো কাৰ্যসূচীয়ে পোনপটীয়াকৈ লিংগ অনুপাত উন্নত কৰাৰ লক্ষ্য নিৰ্ধাৰণ কৰিছে?
   (1) বিধৱা পেন্সন
   (2) প্ৰাক-প্ৰসৱ নিদান কৌশল (অপব্যৱহাৰৰ নিয়ন্ত্ৰণ আৰু প্ৰতিৰোধ) আইন
   (3) বেটি বচাও বেটি পঢ়াও
   (4) সুকন্যা সমৃদ্ধি যোজনা

3. ভাৰতৰ ঔপনিৱেশিকতাৰ বিষয়ে নিম্নলিখিত কোনটো বিবৃতি সঁচা?
   (1) পাৰোচিয়ালিজমে ভাৰতত ঔপনিৱেশিকতাৰ জন্ম দিছিল।
   (2) ঔপনিৱেশিকতাই ভাৰতত জাতীয়তাবাদৰ জন্ম দিছিল।
   (3) ঔপনিৱেশিক ভাৰতত নগৰীয়া দৰিদ্ৰসকল জাতীয়তাবাদৰ মুখ্য বাহক আছিল।
   (4) ভাৰতত পুঁজিবাদী অৰ্থনৈতিক পৰিৱৰ্তন ঔপনিৱেশিকতাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত নাছিল।

4. নিম্নলিখিত শব্দবোৰ (তালিকা I)ৰ বিৱৰণৰ সৈতে মিঁলোৱা (তালিকা-II)

তালিকা-I (চৰ্তসমূহ)	**তালিকা-II (বিৱৰণসমূহ)**
(A) বৰ্ণ ব্যৱস্থা	(I) উচ্চ জাতিৰ প্ৰথা গ্ৰহণৰ প্ৰক্ৰিয়া
(B) অনুসূচীত জাতি	(II) সমাজৰ চাৰিগুণ বিভাজন
(C) সংস্কৃতায়ন	(III) হিন্দু সমাজৰ বিৰোধী
(D) প্ৰতিৰোধ কৰা জনজাতি	(IV) চৰকাৰৰ দ্বাৰা স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত.ভাৰত আইন, 1935

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ
   (1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
   (2) (A) - (II), (B) - (III), (C) - (I), (D) - (IV)
   (3) (A) - (IV), (B) - (II), (C) - (I), (D) - (III)
   (4) (A) - (II), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (III)

SPACE FOR ROUGH WORK

5. Which of the following are arguments given by Alfred Gell to explain the significance of market beyond its economic function ?

(A) Layout of the market symbolises the hierarchical inter-group social relations of that region.

(B) Few goods are free in the market for groups lower in the hierarchy.

(C) Different social groups are located according to their position in the caste hierarchy and hierarchical market system.

(D) Interactions between tribals and non-tribal traders are based on social inequalities.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only

(2) (A) and (C) only

(3) (A), (B), (C) and (D)

(4) (A), (C) and (D) only

6. Which of the following principles are applied to maintain caste based restrictions ?

(A) Birth

(B) Marriage

(C) Food Sharing

(D) Occupation

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only

(2) (A), (B) and (C) only

(3) (A), (B), (C) and (D)

(4) (B), (C) and (D) only

7. How has national development impacted tribal development ?

(A) Tribal areas located in mineral rich and forest covered parts of the country paid a disproportionately high price for development.

(B) Large dams, factories and mines were built in Nehruvian era.

(C) Tribals were dispossessed of their land for setting up hydroelectric power plants.

(D) These developments benefitted the tribes at the expense of others.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B), (C) and (D)

(2) (A), (C) and (D) only

(3) (A), (B) and (C) only

(4) (B), (C) and (D) only

SPACE FOR ROUGH WORK

5. অৰ্থনৈতিক কাৰ্য্যৰ বাহিৰেও বজাৰৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰিবলৈ আলফ্ৰেড গেলৰ দ্বাৰা নিম্নলিখিত কোনটো যুক্তি দিয়া হৈছে?

(A) বজাৰৰ বিন্যাসে সেই অঞ্চলৰ শ্ৰেণীবদ্ধ আন্তঃগোষ্ঠী সামাজিক সম্পৰ্কৰ প্ৰতীক।

(B) পদানুক্ৰমত নিম্ন স্তৰৰ গোটৰ বাবে বজাৰত কিছুমান সামগ্ৰী বিনামূলীয়াকৈ পোৱা যায়।

(C) বিভিন্ন সামাজিক গোটবোৰ জাতিৰ পদানুক্ৰম আৰু শ্ৰেণীবদ্ধ বজাৰ ব্যৱস্থাত তেওঁলোকৰ স্থিতি অনুসৰি অৱস্থিত।

(D) জনজাতীয় আৰু অ-জনজাতীয় ব্যৱসায়ীসকলৰ মাজত আদান-প্ৰদান সামাজিক বৈষম্যৰ ওপৰত আধাৰিত।

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (D) কেৱল
(2) (A) আৰু (C) কেৱল
(3) (A), (B), (C) আৰু (D)
(4) (A), (C) আৰু (D) কেৱল

6. জাতিভিত্তিক সীমাবদ্ধতা বজাই ৰাখিবলৈ তলৰ কোনটো নীতি প্ৰয়োগ কৰা হয়?

(A) জন্ম
(B) বিবাহ
(C) খাদ্যৰ আদান-প্ৰদান
(D) বৃত্তি

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (D) কেৱল
(2) (A), (B) আৰু (C) কেৱল
(3) (A), (B), (C) আৰু (D)
(4) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

7. ৰাষ্ট্ৰীয় বিকাশে জনজাতীয় উন্নয়নত কেনেদৰে প্ৰভাৱ পেলাইছে?

(A) দেশৰ খনিজ সমৃদ্ধ আৰু অৰণ্যৰে আবৰা জনজাতীয় ভূমিসমূহে উন্নয়নৰ বাবে আনুপাতিকভাৱে উচ্চ মূল্য পৰিশোধ কৰিছিল।

(B) নেহৰুৱীয় যুগত বৃহৎ বান্ধ, কাৰখানা আৰু খনি নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল।

(C) জলবিদ্যুৎ প্ৰকল্প স্থাপনৰ বাবে জনজাতীয় লোকসকলক তেওঁলোকৰ ভূমিৰ পৰা বঞ্চিত কৰা হৈছিল।

(D) এই উন্নয়নসমূহে আনৰ বিপৰীতে জনজাতিসকলক লাভান্বিত কৰিছিল

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B), (C) আৰু (D)
(2) (A), (C) আৰু (D) কেৱল
(3) (A), (B) আৰু (C) কেৱল
(4) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

SPACE FOR ROUGH WORK

8. Which of the following statements are true about stereotypes ?

(A) Stereotypes are often applied to ethnic and racial groups.

(B) Stereotypes fix whole groups into single entity.

(C) Stereotypes refuse to recognise the variation across individuals.

(D) Stereotypes are partly colonial constructs.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only

(2) (A), (B) and (C) only

(3) (A), (B), (C) and (D)

(4) (B), (C) and (D) only

9. In every society, some individuals have a greater share of valued resources – money, property, education, prestige etc., – than others. These social resources can be divided into different forms of capital. Identify them from the following.

(A) Economic capital

(B) Cultural capital

(C) Social capital

(D) Educational capital

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only

(2) (A), (B), (C) and (D)

(3) (A), (C) and (D) only

(4) (B), (C) and (D) only

10. In which year did the first Backward Classes Commission headed by Kaka Kalelkar submit its report ?

(1) 1956

(2) 1953

(3) 1950

(4) 1958

11. Which of the following arguments are correct about tribes in India ?

(A) Adivasis were always the oppressed group, as they are now.

(B) Tribes were absorbed in Hindu society through Sanskritisation.

(C) Tribes occupied a special trade niche, trading forest produce, salt and elephants.

(D) Adivasis often exercised dominance over the plains people through their capacity to raid them.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only

(2) (B), (C) and (D) only

(3) (A), (B), (C) and (D)

(4) (A), (C) and (D) only

SPACE FOR ROUGH WORK

8. নিম্নোক্ত বিবৃতিবোৰৰ কোনটো ধাৰাবাহিকতাৰ ক্ষেত্ৰত সঁচা?

(A) ষ্টেৰিওটাইপে প্ৰায়ে জাতিগত আৰু বৰ্ণগত গোটৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগ কৰা হয়।

(B) ষ্টেৰিওটাইপে সমগ্ৰ গোটবোৰক একক সত্তাত স্থিৰ কৰে

(C) ষ্টেৰিওটাইপে ব্যক্তিবিশেষৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য চিনাক্ত কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰে।

(D) ষ্টেৰিওটাইপসমূহ আংশিকভাৱে ঔপনিৱেশিক গঠন কৰে।

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (D) কেৱল (2) (A), (B) আৰু (C) কেৱল

(3) (A), (B), (C) আৰু (D) (4) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

9. প্ৰতিখন সমাজত কিছুমান ব্যক্তিৰ মূল্যৱান সম্পদৰ আনতকৈ অধিক অংশ থাকে-ধন, সম্পত্তি, শিক্ষা, সন্মান ইত্যাদি।এই সামাজিক সম্পদসমূহক বিভিন্ন ধৰণৰ মূলধনত ভাগ কৰিব পাৰি।.নিম্নলিখিতবোৰৰ পৰা সেইবোৰ চিনাক্ত কৰক

(A) অৰ্থনৈতিক মূলধন (B) সাংস্কৃতিক ৰাজধানী

(C) সামাজিক মূলধন (D) শিক্ষাৰ মূলধন

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (D) কেৱল (2) (A), (B), (C) আৰু (D)

(3) (A), (C) আৰু (D) কেৱল (4) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

10. কাকা কালেলকাৰৰ নেতৃত্বত প্ৰথম পিছপৰা শ্ৰেণী আয়োগে কোন বছৰত ইয়াৰ প্ৰতিবেদন দাখিল কৰিছিল?

(1) 1956 চন (2) 1953 চন

(3) 1950 চন (4) 1958 চন

11. ভাৰতৰ জনজাতিৰ বিষয়ে তলৰ কোনটো যুক্তি সঠিক?

(A) আদিবাসীসকল সদায়ে নিপীড়িত গোট আছিল, এতিয়াৰ দৰে।

(B) সংস্কৃতকৰণৰ জৰিয়তে জনজাতীয় লোকসকলক হিন্দু সমাজত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল।

(C) জনজাতীয় লোকসকলে বনজ সামগ্ৰী, নিমখ আৰু হাতীৰ ব্যৱসায় কৰি এক বিশেষ বাণিজ্যিক স্থান দখল কৰিছিল।

(D) আদিবাসীসকলে প্ৰায়ে তেওঁলোকৰ অভিযান চলোৱাৰ ক্ষমতাৰ জৰিয়তে সমভূমিৰ লোকসকলৰ ওপৰত আধিপত্য বিস্তাৰ কৰিছিল।

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (D) কেৱল (2) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

(3) (A), (B), (C) আৰু (D) (4) (A), (C) আৰু (D) কেৱল

SPACE FOR ROUGH WORK

12. What was the opinion of Dr. B.R. Ambedkar about local self-government during the drafting of the Constitution ?

(1) He believed that local elites and upper castes would exploit the downtrodden masses further.

(2) He thought that local self-government will empower the downtrodden masses.

(3) He believed that local self-government will ensure equal representation of all social groups.

(4) He believed that local self-government will lead to economic prosperity.

13. Which of the following is ***not*** an example of community identity ?

(1) Membership of family

(2) Membership of religious group

(3) Membership of a professional group

(4) Membership of caste group

14. Which of the following Articles of the Constitution of India, provides for the Right of Minorities to establish and administer educational institutions of their own and that the State shall not discriminate in granting aid to such educational institutions ?

(1) Article 21 (2) Article 29

(3) Article 30 (4) Article 25

15. Which of the following statements about Communalism are correct ?

(A) Communal means something related to a community.

(B) Communalism is about religion, not politics.

(C) A devout believer may or may not be communal.

(D) Communalism results in constructing identity of large and diverse groups as singular and homogeneous.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only (2) (A), (B) and (C) only

(3) (A), (C) and (D) only (4) (B), (C) and (D) only

16. On account of which of the following identity markers, do people often face discrimination and exclusion ?

(A) Gender

(B) Ethnicity

(C) Disability

(D) Caste

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (C) and (D) only (2) (A), (B) and (D) only

(3) (A), (B), (C) and (D) (4) (B), (C) and (D) only

SPACE FOR ROUGH WORK

12. সংবিধানৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰাৰ সময়ত স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনৰ বিষয়ে ডাঃ বি.আৰ আম্বেদকাৰৰ মতামত কি আছিল?

(1) তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে স্থানীয় অভিজাত আৰু উচ্চবৰ্ণই নিপীড়িত জনসাধাৰণক আৰু অধিক শোষণ কৰিব।

(2) তেওঁ ভাবিছিল যে স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনে নিপীড়িত জনসাধাৰণক শক্তিশালী কৰিব।

(3) তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে স্থানীয় স্বায়ত্ত্বশাসনে সকলো সামাজিক গোটৰ সমান প্ৰতিনিধিত্ব নিশ্চিত কৰিব।

(4) তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে স্থানীয় স্বায়ত্ত্বশাসনে অৰ্থনৈতিক সমৃদ্ধিৰ পথ প্ৰশস্ত কৰিব।

13. তলৰ কোনটো এটা সামূহিক পৰিচয়ৰ উদাহৰণ নহয়?

(1) পৰিয়ালৰ সদস্যপদ
(2) ধৰ্মীয় গোটৰ সদস্যপদ
(3) এটা পেছাদাৰী গোটৰ সদস্যপদ
(4) জাতি গোটৰ সদস্যপদ

14. ভাৰতৰ সংবিধানৰ নিম্নলিখিত কোনটো অনুচ্ছেদত সংখ্যালঘুসকলে তেওঁলোকৰ নিজৰ শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন আৰু পৰিচালনা কৰাৰ অধিকাৰৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে, ৰাজ্যই এই প্ৰতিষ্ঠানসমূহক সাহায্য প্ৰদান কৰাত বৈষম্য নকৰে?

(1) অনুচ্ছেদ 21
(2) অনুচ্ছেদ 29
(3) অনুচ্ছেদ 30
(4) অনুচ্ছেদ 25

15. সাম্প্ৰদায়িকতাৰ বিষয়ে তলত উল্লেখ কৰা বিবৃতিবোৰৰ কোনটো সঠিক?

(A) সাম্প্ৰদায়িকৰ অৰ্থ হৈছে এটা সম্প্ৰদায়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত কিবা এটা।

(B) সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ ধৰ্মৰ বিষয়ে, ৰাজনীতিৰ বিষয়ে নহয়।

(C) এজন ভক্ত বিশ্বাসী সাম্প্ৰদায়িক হ'বও পাৰে বা নহ'বও পাৰে।

(D) সাম্প্ৰদায়িকতাৰ ফলত বৃহৎ আৰু বৈচিত্ৰপূৰ্ণ গোটবোৰৰ একক আৰু সমজাতীয় স্বভাৱৰ সৃষ্টি হয়।

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (D) কেৱল
(2) (A), (B) আৰু (C) কেৱল
(3) (A), (C) আৰু (D) কেৱল
(4) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

16. তলৰ কোনটো পৰিচয় চিহ্নৰ বাবে মানুহে প্ৰায়ে বৈষম্য আৰু বহিষ্কৰণৰ সন্মুখীন হয়?

(A) লিংগ
(B) নৃগোষ্ঠীয়তা
(C) অক্ষমতা
(D) জাতি

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (C) আৰু (D) কেৱল
(2) (A), (B) আৰু (D) কেৱল
(3) (A), (B), (C) আৰু (D)
(4) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

SPACE FOR ROUGH WORK

17. Which of the following are true about Gram Sabha in Panchayati Raj ?

(A) The Gram Sabha collects central taxes from the village.

(B) The Gram Sabha consists of the entire body of citizens in a village.

(C) The Gram Sabha is the general body that elects the local government.

(D) The Gram Sabha participates in village-level development activities.

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only

(2) (A), (B) and (C) only

(3) (A), (B), (C) and (D)

(4) (B), (C) and (D) only

18. How did the Supreme Court enhance Fundamental Rights, particularly relating to the Right to Life under Article 21 ?

(1) By restricting individual liberty.

(2) By narrowing the scope of Article 20.

(3) By expanding the interpretation to include various aspects of a quality life.

(4) By expanding the scope of Fundamental Duties.

19. Who amongst the following Sociologists remarked that tribal institutions in themselves need not necessarily be democratic in their structure and functioning ?

(1) Tiplut Nongbri (2) Virginius Xaxa

(3) Verrier Elwin (4) G.S. Ghurye

20. Match **List-I** with **List-II**.

List-I (Dominant Caste)	**List-II (Region)**
(A) Rajputs	(I) Andhra Pradesh
(B) Lingayats	(II) Punjab
(C) Jat Sikhs	(III) Karnataka
(D) Kammas	(IV) Uttar Pradesh

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)

(2) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (III)

(4) (A) - (II), (B) - (IV), (C) - (III), (D) - (I)

SPACE FOR ROUGH WORK

17. পঞ্চায়তী ৰাজৰ গ্ৰাম সভাৰ ক্ষেত্ৰত তলৰ কোনটো সঁচা?

(A) গ্ৰামসভাই গাঁৱৰ পৰা কেন্দ্ৰীয় কৰ সংগ্ৰহ কৰে।

(B) গ্ৰাম সভাত এখন গাঁৱৰ সকলো নাগৰিক থাকে।

(C) গ্ৰাম সভা হৈছে স্থানীয় চৰকাৰ নিৰ্বাচন কৰা সাধাৰণ সংস্থা।

(D) গ্ৰামসভাই গ্ৰাম-পৰ্যায়ৰ উন্নয়নমূলক কাৰ্যকলাপত অংশগ্ৰহণ কৰে।

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (D) কেৱল
(2) (A), (B) আৰু (C) কেৱল
(3) (A), (B), (C) আৰু (D)
(4) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

18. উচ্চতম ন্যায়ালয়ে 21 নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত জীৱনৰ অধিকাৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত মৌলিক অধিকাৰক কেনেদৰে বৃদ্ধি কৰিছিল ?

(1) ব্যক্তিগত স্বাধীনতা সীমিত কৰি

(2) 20 নং অনুচ্ছেদৰ পৰিসৰ সংকুচিত কৰি

(3) মানৱীয় জীৱনৰ বিভিন্ন দিশ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ ব্যাখ্যাটো সম্প্ৰসাৰণ কৰি

(4) মৌলিক কৰ্তব্যৰ পৰিসৰ সম্প্ৰসাৰণ কৰি

19. নিম্নলিখিত সমাজবিজ্ঞানীসকলৰ ভিতৰত কোনে মন্তব্য কৰিছিল যে জনজাতীয় প্ৰতিষ্ঠানবোৰ নিজৰ গাঁথনি আৰু কাৰ্যকলাপত গণতান্ত্ৰিক হোৱাটো প্ৰয়োজনীয় নহয়?

(1) টিপলুট নংব্ৰি
(2) ভাৰ্জিনিয়াছ ঝাক্সা
(3) ভেৰিয়াৰ এলউইন
(4) জি.এছ. ঘুৰিয়ে

20. তালিকা I, তালিকা-IIৰ সৈতে মিলাব

তালিকা-I (প্ৰভাৱশালী জাতি)	**তালিকা-II (অঞ্চল)**
(A) ৰাজপুতসকল	(I) অন্ধ্ৰ প্ৰদেশ
(B) লিঙ্গায়তসকল	(II) পঞ্জাব
(C) জাট শিখসকল	(III) কৰ্ণাটক
(D) কাম্মাসকল	(IV) উত্তৰ প্ৰদেশ

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)

(2) (A) - (III), (B) - (I), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (IV), (C) - (II), (D) - (III)

(4) (A) - (II), (B) - (IV), (C) - (III), (D) - (I)

21. Which of the following festivals are related to agriculture ?

(A) Bihu
(B) Baisakhi
(C) Holi
(D) Pongal

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only
(2) (A), (B) and (C) only
(3) (A), (B), (C) and (D)
(4) (B), (C) and (D) only

22. Which of the following are the indicators of globalisation of agriculture ?

(A) Contract farming
(B) Increased dependence of farmers on fertilisers and pesticides
(C) Promotion of indigenous knowledge for agriculture
(D) Entry of multinationals into agricultural sector

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (C) only
(2) (A), (B) and (D) only
(3) (A), (B), (C) and (D)
(4) (B), (C) and (D) only

23. Under which of the following systems is all work broken down into its smallest repetitive elements and divided amongst the workers ?

(1) Binary System
(2) Corporate System
(3) Flexi System
(4) Scientific Management System

24. Match the concepts (**List-I**) with their respective descriptions (**List-II**) :

List-I (Concepts)	**List-II (Descriptions)**
(A) Liberalisation	(I) Economy based on information and technology
(B) Transnational Corporations	(II) Mixing of global and local culture
(C) Glocalisation	(III) Companies producing goods and services in multiple countries
(D) Weightless Economy	(IV) Opening up of the economy to the global markets

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (IV), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (I)
(3) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

SPACE FOR ROUGH WORK

21. নিম্নলিখিত কোনটো উৎসৱ কৃষিৰ সৈতে জড়িত?

(A) বিহু
(B) বৈশাখী
(C) হোলী
(D) পোংগল

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (D) কেৱল
(2) (A), (B) আৰু (C) কেৱল
(3) (A), (B), (C) আৰু (D)
(4) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

22. নিম্নলিখিত কোনবোৰ কৃষিৰ বিশ্বায়নৰ সূচক?

(A) চুক্তিভিত্তিক কৃষি
(B) সাৰ আৰু কীটনাশকৰ ওপৰত কৃষকসকলৰ বৃদ্ধি হোৱা নিৰ্ভৰশীলতা
(C) কৃষিৰ বাবে থলুৱা জ্ঞানৰ প্ৰচাৰ
(D) কৃষি খণ্ডত বহুজাতিক সংস্থাসমূহৰ প্ৰৱেশ

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (C) কেৱল
(2) (A), (B) আৰু (D) কেৱল
(3) (A), (B), (C) আৰু (D)
(4) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

23. তলৰ কোনটো ব্যৱস্থাৰ অধীনত সকলো কামক ইয়াৰ আটাইতকৈ সৰু পুনৰাবৃত্তিমূলক উপাদানত ভাগ কৰা হয় আৰু শ্ৰমিকসকলৰ মাজত ভাগ কৰা হয়?

(1) বাইনাৰী ব্যৱস্থা
(2) কৰ্পোৰেট ব্যৱস্থা
(3) ফ্লেক্সি ব্যৱস্থা
(4) বৈজ্ঞানিক ব্যৱস্থাপনা ব্যৱস্থা

24. নিম্নলিখিত শব্দবোৰ (তালিকা I) সেইবোৰৰ বিৱৰণৰ সৈতে মিলাব (তালিকা-II)

তালিকা-I (ধাৰণা)		**তালিকা-II (বিৱৰণ)**	
(A)	উদাৰীকৰণ	(I)	তথ্য আৰু প্ৰযুক্তিৰ ওপৰত আধাৰিত অৰ্থনীতি
(B)	আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নিগমসমূহ	(II)	বিশ্বজনীন আৰু স্থানীয় সংস্কৃতিৰ মিশ্ৰণ
(C)	গ্লকেলাইজেচন	(III)	একাধিক দেশত সামগ্ৰী আৰু সেৱা উৎপাদন কৰা কোম্পানীসমূহ
(D)	ওজনহীন অৰ্থনীতি	(IV)	বিশ্ব বজাৰৰ বাবে অৰ্থনীতি মুকলি কৰা

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)
(2) (A) - (IV), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (I)
(3) (A) - (IV), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (I)
(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

25. Who among the following is credited with the invention of the printing press ?

(1) Leonardo da Vinci

(2) Johann Gutenberg

(3) Galileo Galilei

(4) Isaac Newton

26. Match the following individuals with their contributions to Indian media.

List-I (Individuals)	**List-II (Contributions)**
(A) Raja Rammohun Roy	(I) Started the Bombay Samachar
(B) Fardoonji Murzban	(II) Encourged media to act as a watchdog of democracy
(C) Ishwar Chandra Vidyasagar	(III) Started the Shome Prakash
(D) Jawaharlal Nehru	(IV) Started the Sambad-Kaumudi

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (IV), (B) - (II), (C) - (I), (D) - (III)

(4) (A) - (IV), (B) - (I), (C) - (III), (D) - (II)

27. The Chipko Movement is an example of

(1) Peasant Movement

(2) Workers Movement

(3) Ecological Movement

(4) Dalit Movement

28. In South Bihar, the locals have a common resentment against migrant traders and moneylenders. What are these migrant groups known as ?

(1) Nakarattars

(2) Adivasis

(3) Dikus

(4) Oraons

SPACE FOR ROUGH WORK

25. নিম্নলিখিত সকলৰ ভিতৰত কাক প্ৰিণ্টিং প্ৰেছ আৱিষ্কাৰৰ কৃতিত্ব দিয়া হয়?

(1) লিঅ'নাৰ্ডো দা ভিঞ্চি

(2) জোহান গুটেনবাৰ্গ

(3) গেলিলিঅ'গেলিলি

(4) আইজাক নিউটন

26. তলত দিয়া ব্যক্তিসকলক ভাৰতীয় সংবাদ মাধ্যমলৈ আগবঢ়োৱা অৱদানৰ সৈতে মিলাওক।

তালিকা-I (ব্যক্তিসকল)	**তালিকা-II (অৱদানসমূহ)**
(A) ৰাজা ৰামমোহন ৰয়	(I) বোম্বে সমাচাৰ আৰম্ভ কৰিছিল
(B) ফাৰদুনজী মুৰ্জবান	(II) সংবাদ মাধ্যমক গণতন্ত্ৰৰ প্ৰহৰী হিচাপে কাম কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিছিল
(C) ঈশ্বৰ চন্দ্ৰ বিদ্যাসাগৰ	(III) শ্বোম প্ৰকাশ আৰম্ভ কৰিছিল
(D) জৱাহৰলাল নেহৰু	(IV) সম্বাদ-কৌমুদী আৰম্ভ কৰিছিল

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (IV), (B) - (II), (C) - (I), (D) - (III)

(4) (A) - (IV), (B) - (I), (C) - (III), (D) - (II)

27. চিপকো আন্দোলন কিহৰ উদাহৰণ -

(1) কৃষক আন্দোলন

(2) শ্ৰমিক আন্দোলন

(3) পৰিৱেশগত আন্দোলন

(4) দলিত আন্দোলন

28. দক্ষিণ বিহাৰত প্ৰব্ৰজনকাৰী ব্যৱসায়ী আৰু মহাজনসকলৰ বিৰুদ্ধে স্থানীয় লোকসকলৰ অসন্তুষ্টি আছে।.এই প্ৰব্ৰজনকাৰী গোটবোৰক কি নামেৰে জনা যায়?

(1) নাকাৰট্টাৰ

(2) আদিবাসী

(3) ডিকু

(4) ওৰাওঁ

SPACE FOR ROUGH WORK

29. According to one of the theories of social movements, social conflict arises when a social group feels that it is worse off than others around it. What is this theory known as ?

(1) Theory of Relative Deprivation

(2) Theory of Reformative Action

(3) Theory of Redemptive Action

(4) Theory of Resource Mobilization

30. Which of the following characteristics are associated with the Women's Movement of post-1947 ?

(A) Involvement of women in nation building task

(B) Growth of autonomous women's movement

(C) All women suffer discrimination at uniform level

(D) Change in ideology and organizational strategy

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only

(2) (A), (B) and (C) only

(3) (A), (B), (C) and (D)

(4) (B), (C) and (D) only

31. Match **List-I** with **List-II** :

List-I (Name of Sociologists)	**List-II (Work)**
(A) Nicholas Dirks	(I) Family, Kinship and Marriage in India
(B) Louis Dumont	(II) Homo-Hierarchicus-The Caste System and its Implications
(C) Patricia Uberoi	(III) Castes of Mind : Colonialism and the Making of Modern India
(D) Andre Beteille	(IV) The Reproduction of Inequality : Occupation, Caste and Family

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (IV), (D) - (II)

(3) (A) - (III), (B) - (II), (C) - (I), (D) - (IV)

(4) (A) - (IV), (B) - (II), (C) - (I), (D) - (III)

SPACE FOR ROUGH WORK

29. সামাজিক আন্দোলনৰ এটা তত্ত্ব অনুসৰি, সামাজিক সংঘাত তেতিয়া উদ্ভৱ হয় যেতিয়া এটা সামাজিক গোটে অনুভৱ কৰে যে ইয়াৰ চাৰিওফালে থকা আনবোৰতকৈ ইয়াৰ অৱস্থা বেয়া।এই তত্ত্বটো কি নামেৰে জনাজাত?

(1) আপেক্ষিক বঞ্চনাৰ তত্ত্ব
(2) সংস্কাৰমূলক কাৰ্য্যৰ তত্ত্ব
(3) ৰিডেম্পটিভ একশ্যনৰ তত্ত্ব
(4) সম্পদ একত্ৰীকৰণৰ তত্ত্ব

30. নিম্নলিখিত কোনটো বৈশিষ্ট্য 1947 চনৰ পিছৰ মহিলা আন্দোলনৰ সৈতে জড়িত?

(A) ৰাষ্ট্ৰ গঠনৰ কামত মহিলাসকলৰ অংশগ্ৰহণ
(B) স্বায়ত্তশাসিত মহিলা আন্দোলনৰ বিকাশ
(C) সকলো মহিলাই একে স্তৰত বৈষম্যৰ সন্মুখীন হয়।
(D) আদৰ্শ আৰু সাংগঠনিক নীতিৰ পৰিৱৰ্তন

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (D) কেৱল
(2) (A), (B) আৰু (C) কেৱল
(3) (A), (B), (C) আৰু (D)
(4) (B), (C) আৰু (D) কেৱল

31. তালিকা I, তালিকা-IIৰ সৈতে মিলাব

তালিকা-I (সমাজবিজ্ঞানীসকলৰ নাম)	**তালিকা-II (কাম)**
(A) নিকোলাস ডিৰ্কছ	(I) ভাৰতত পৰিয়াল, আত্মীয়তা আৰু বিবাহ
(B) লুই ডুমণ্ট	(II) হোমো-হাইৰাৰ্কিচাছ-জাতি ব্যৱস্থা আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱসমূহ
(C) পেট্ৰিচিয়া উবেৰয়	(III) মনৰ জাতি : ঔপনিৱেশিকতা আৰু আধুনিক ভাৰতৰ নিৰ্মাণ
(D) এণ্ড্ৰে বেটিল	(IV) অসমতাৰ প্ৰজনন : বৃত্তি, জাতি আৰু পৰিয়াল

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A) - (II), (B) - (I), (C) - (IV), (D) - (III)
(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (IV), (D) - (II)
(3) (A) - (III), (B) - (II), (C) - (I), (D) - (IV)
(4) (A) - (IV), (B) - (II), (C) - (I), (D) - (III)

32. Match the following concepts **(List-I)** with their appropriate description **(List-II)** :

List-I (Concepts)	**List-II (Definition)**
(A) Fertility Rate	(I) Number of live births per 1000 women in the child bearing age group
(B) Total Fertility Rate	(II) Total number of live births that a hypothetical woman would have during her entire reproductive years
(C) Infant Mortality Rate	(III) Total number of women who die in childbirth per 1000 live births
(D) Maternal Mortality Rate	(IV) Number of deaths of babies before the age of one year per 1000 live births

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

33. The statement "The changes brought about in Indian society and culture as a result of over 150 years of British Rule, the term subsuming changes occurring at different levels...technology, institutions, ideology and values" refers to the process of _____.

Fill in the blank with the correct answer from the options given below.

(1) Sanskritisation (2) Colonisation

(3) Westernisation (4) Secularisation

34. In Begum Rokeya Sakhawat's book ''Sultana's Dream'' we find the following excerpt, ''Where are the men ?..., where they ought to be...we shut our men indoors...just as we are kept in the zenana ?'' What do these lines describe ?

(1) Double standard imposed by male dominated society

(2) Comparison of work done by men and women in a male dominated society

(3) Reversal of roles of Gender

(4) Challenging patriarchy

SPACE FOR ROUGH WORK

32. নিম্নলিখিত শব্দবোৰ (তালিকা I) সেইবোৰৰ বিৱৰণৰ সৈতে মিলাব (তালিকা-II)

তালিকা-I (ধাৰণা)	**তালিকা-II (সংজ্ঞা)**
(A) উৰ্বৰতাৰ হাৰ	(I) সন্তান জন্ম দিয়া বয়সৰ গোটত প্ৰতি 1000 গৰাকী মহিলাৰ জীৱিত জন্মৰ সংখ্যা
(B) মুঠ উৰ্বৰতাৰ হাৰ	(II) এগৰাকী মহিলাই তেওঁৰ সমগ্ৰ প্ৰজনন বছৰত পাব পৰা জীৱিত জন্মৰ মুঠ সংখ্যা
(C) শিশুৰ মৃত্যুৰ হাৰ	(III) প্ৰতি 1000 জীৱিত জন্মত প্ৰসৱৰ সময়ত মৃত্যু হোৱা মহিলাৰ মুঠ সংখ্যা
(D) মাতৃৰ মৃত্যুৰ হাৰ	(IV) প্ৰতি 1000 জীৱিত জন্মত এবছৰ বয়সৰ আগতে শিশুৰ মৃত্যুৰ সংখ্যা

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (III), (D) - (IV)

(2) (A) - (I), (B) - (III), (C) - (II), (D) - (IV)

(3) (A) - (I), (B) - (II), (C) - (IV), (D) - (III)

(4) (A) - (III), (B) - (IV), (C) - (I), (D) - (II)

33. "150 বছৰৰো অধিক সময় ধৰি চলি থকা ব্ৰিটিছ শাসনৰ ফলস্বৰূপে ভাৰতীয় সমাজ আৰু সংস্কৃতিত অহা পৰিৱৰ্তনসমূহ, এই শব্দটোৱে বিভিন্ন স্তৰত সংঘটিত হোৱা পৰিৱৰ্তনসমূহক অন্তৰ্ভুক্ত কৰিছে, .প্ৰযুক্তি, প্ৰতিষ্ঠান, আদৰ্শ আৰু মূল্যবোধ " বিবৃতিটোৱে ..... প্ৰক্ৰিয়াক বুজায়।

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰেৰে খালী ঠাইখন পূৰণ কৰক।

(1) সংস্কৃতায়ন (2) উপনিৱেশিকৰণ

(3) পশ্চিমীয়া কৰণ (4) ধৰ্মনিৰপেক্ষতা

34. বেগম ৰকেয়া সাখাৱতৰ গ্ৰন্থ 'চুলতানাছ ড্ৰিম'ত আমি তলত দিয়া অংশটো বিচাৰি পাওঁ," পুৰুষসকল ক'ত আছে? তেওঁলোক ক'ত থাকিব লাগে আমি আমাৰ পুৰুষসকলক ঘৰৰ ভিতৰত বন্ধ কৰি দিওঁঠিক যেনেদৰে আমাক জেনানাত ৰখা হৈছে? "এই শাৰীবোৰে কি বৰ্ণনা কৰে?

(1) পুৰুষ অধ্যুষিত সমাজে আৰোপ কৰা দ্বৈত মানদণ্ড

(2) পুৰুষ অধ্যুষিত সমাজত পুৰুষ আৰু মহিলাই কৰা কামৰ তুলনা

(3) লিংগৰ ভূমিকাৰ পৰিৱৰ্তন

(4) পিতৃত্ববাদক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা

SPACE FOR ROUGH WORK

35. For which of the following social reasons is the city preferred over village ?

(A) Decline of common resources in villages

(B) Opportunity for earning cash income

(C) Sufficient work opportunity

(D) Relative Anonymity

Choose the correct answer from the options given below :

(1) (A), (B) and (D) only

(2) (B), (C) and (D) only

(3) (A), (B), (C) and (D)

(4) (A), (C) and (D) only

36. Which of the following factors was ***not*** responsible for unification of India under Colonial rule ?

(1) Socio-Cultural (2) Economic

(3) Political (4) Administrative

37. Which of the following factors was ***not*** considered significant during industrialisation in independent India ?

(1) Development of heavy and machine-making industries

(2) Expansion of the public sector

(3) Presence of a large cooperative sector

(4) Role of coastal cities for trading purpose

38. In which of the following States is Birhor tribe found ?

(1) Assam (2) Bihar

(3) Rajasthan (4) Nagaland

39. The term ''prejudice'' refers to _____.

Fill in the blank with the correct answer from the options given below.

(1) Community identity

(2) Social inequality

(3) Pre-judgement

(4) Individual's life chances

40. Which of the following leaders is ***not*** associated with AITUC ?

(1) M.N. Roy (2) S.A. Dange

(3) V.V. Giri (4) Jayprakash Narayan

SPACE FOR ROUGH WORK

35. কোনটো সামাজিক কাৰণত গাওঁতকৈ চহৰক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া হয়?

(A) গাঁওসমূহত সাধাৰণ সম্পদৰ হ্ৰাস

(B) নগদ ধন উপাৰ্জনৰ সুযোগ

(C) কৰ্মক্ষেত্ৰত যথেষ্ট সুযোগ

(D) আপেক্ষিক নামহীনতা

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰটো বাছনি কৰকঃ

(1) (A), (B) আৰু (D) কেৱল
(2) (B), (C) আৰু (D) কেৱল
(3) (A), (B), (C) আৰু (D)
(4) (A), (C) আৰু (D) কেৱল

36. নিম্নলিখিত কোনটো কাৰক ঔপনিৱেশিক শাসনৰ অধীনত ভাৰতৰ একত্ৰীকৰণৰ বাবে দায়ী নাছিল?

(1) সামাজিক-সাংস্কৃতিক
(2) অৰ্থনৈতিক
(3) ৰাজনৈতিক
(4) প্ৰশাসনিক

37. স্বাধীন ভাৰতত ঔদ্যোগিকৰণৰ সময়ত নিম্নলিখিত কোনটো কাৰক গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি গণ্য কৰা হোৱা নাছিল?

(1) গধুৰ আৰু যন্ত্ৰ নিৰ্মাণ উদ্যোগৰ বিকাশ

(2) ৰাজহুৱা খণ্ডৰ সম্প্ৰসাৰণ

(3) এক বৃহৎ সমবায় খণ্ডৰ উপস্থিতি

(4) বাণিজ্যিক উদ্দেশ্যৰ বাবে উপকূলীয় চহৰসমূহৰ ভূমিকা

38. নিম্নলিখিত কোনখন ৰাজ্যত বিৰহোৰ জনজাতি পোৱা যায়?

(1) অসম
(2) বিহাৰ
(3) ৰাজস্থান
(4) নাগালেণ্ড

39. "কুসংস্কাৰ" শব্দটোৱে _____-ক বুজায়।

তলত দিয়া বিকল্পসমূহৰ পৰা সঠিক উত্তৰেৰে খালী ঠাই পূৰণ কৰক।

(1) সম্প্ৰদায়ৰ পৰিচয়

(2) সামাজিক বৈষম্য

(3) পূৰ্ব-বিচাৰ

(4) ব্যক্তিৰ জীৱনৰ সম্ভাৱনাসমূহ

40. নিম্নলিখিত কোনজন নেতা এ. আই. টি. ইউ. চি.-ৰ সৈতে জড়িত নহয়?

(1) এম.এন. ৰয়
(2) এছ.এ. ডাংগে
(3) ভি.ভি. গিৰি
(4) জয়প্ৰকাশ নাৰায়ণ

SPACE FOR ROUGH WORK

Read the given passage carefully and answer the next five questions.

In many ways it was a major political change, namely, *the collapse of the erstwhile socialist world* that hastened globalisation and also gave a specific economic and political approach to the economic policies that underpin globalisation. These changes are often termed as neo-liberal economic measures. We have already seen what concrete steps the liberalisation policy took in India. Broadly, these policies reflect a political vision of free enterprise which believes that a free reign to market forces will be both efficient and fair. It is, therefore, critical of both State regulation and State subsidies. The existing process of Globalisation in this sense does have a political vision as much as an economic vision.

41. What does the term 'liberalisation policy' refer to in the given passage ?

(1) Regulation of State subsidies

(2) Regulation of market forces

(3) Regulation of social welfarism

(4) De-regulation of market forces

42. What is the central political vision reflected in the economic policies underpinning Globalisation ?

(1) Free enterprise

(2) State subsidies

(3) Centralised power

(4) State regulation

43. What is the economic measure that accompanied the collapse of the socialist world and the advent of Globalisation ?

(1) Conservative measures

(2) Welfare measures

(3) Neo-liberal measures

(4) Protectionist measures

44. What major political change is highlighted in the passage ?

(1) Collapse of Welfare State

(2) Collapse of Capitalist State

(3) Collapse of Socialist State

(4) Collapse of trade protectionism

45. According to the passage, what is the political vision behind Globalisation ?

(1) It supports State regulation

(2) It is critical of State regulation

(3) It advocates for Socialist State

(4) It advocates for State subsidies

SPACE FOR ROUGH WORK

অংশটো পঢ়ক আৰু পৰৱৰ্তী পাঁচটা প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়ক।

বহু দিশত ই আছিল এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰাজনৈতিক পৰিৱৰ্তন, পূৰ্বৰ সমাজবাদী পৃথিৱীৰ পতন যিয়ে গোলকীকৰণক ত্বৰান্বিত কৰিছিল আৰু লগতে গোলকীকৰণক আধাৰ কৰা অৰ্থনৈতিক নীতিবোৰক এক নিৰ্দিষ্ট অৰ্থনৈতিক আৰু ৰাজনৈতিক দৃষ্টিভংগী প্ৰদান কৰিছিল।.এই পৰিৱৰ্তনসমূহক প্ৰায়ে নব্য-উদাৰবাদী অৰ্থনৈতিক ব্যৱস্থা বুলি কোৱা হয়।.আমি ইতিমধ্যে দেখিছো যে ভাৰতত উদাৰীকৰণ নীতিয়ে কি কি দৃঢ় পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছিল।.বহুলভাৱে, এই নীতিসমূহে মুক্ত উদ্যোগৰ এক ৰাজনৈতিক দৃষ্টিভংগী প্ৰতিফলিত কৰে যিয়ে বিশ্বাস কৰে যে বজাৰ শক্তিৰ বাবে এক মুক্ত শাসন দক্ষ আৰু নিৰপেক্ষ দুয়োটা হ 'ব।.সেয়েহে, ই ৰাজ্যিক নিয়ন্ত্ৰণ আৰু ৰাজ্যিক ৰাজসাহায্য দুয়োটাৰে সমালোচনামূলক।.এই অৰ্থত বিশ্বায়নৰ বৰ্তমানৰ প্ৰক্ৰিয়াটোৰ অৰ্থনৈতিক দৃষ্টিভংগীৰ দৰেই ৰাজনৈতিক দৃষ্টিভংগীও আছে।

41. প্ৰদত্ত অংশটোত 'উদাৰীকৰণ নীতি "শব্দটোৱে কি বুজায়?

(1) ৰাজ্যিক ৰাজসাহায্যৰ নিয়ন্ত্ৰণ
(2) বজাৰ শক্তিৰ নিয়ন্ত্ৰণ
(3) সামাজিক কল্যাণবাদৰ নিয়ন্ত্ৰণ
(4) বজাৰৰ শক্তিৰ নিয়ন্ত্ৰণ হ্ৰাস কৰা

42. গোলকীকৰণৰ আধাৰত থকা অৰ্থনৈতিক নীতিত কি মূল ৰাজনৈতিক দৃষ্টিভংগী প্ৰতিফলিত হয়?

(1) মুক্ত উদ্যোগ
(2) ৰাজ্য চৰকাৰৰ সাহায্য
(3) কেন্দ্ৰীভূত ক্ষমতা
(4) ৰাজ্যিক নিয়মাৱলী

43. সমাজতান্ত্ৰিক বিশ্বৰ পতন আৰু গোলকীকৰণৰ আগমনৰ সৈতে জড়িত অৰ্থনৈতিক পদক্ষেপ কি?

(1) সংৰক্ষণশীল পদক্ষেপসমূহ
(2) কল্যাণমূলক ব্যৱস্থা
(3) নব্য-উদাৰবাদী পদক্ষেপসমূহ
(4) সংৰক্ষণবাদী ব্যৱস্থা

44. এই খণ্ডটোত কি গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰাজনৈতিক পৰিৱৰ্তনৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা হৈছে?

(1) কল্যাণমূলক ৰাজ্যৰ পতন
(2) পুঁজিবাদী ৰাজ্যৰ পতন
(3) সমাজতান্ত্ৰিক ৰাষ্ট্ৰৰ পতন
(4) বাণিজ্য সুৰক্ষাবাদৰ পতন

45. খণ্ডটোৰ মতে, গোলকীকৰণৰ আঁৰৰ ৰাজনৈতিক দৃষ্টিভংগী কি?

(1) ই ৰাজ্যিক নিয়মক সমৰ্থন কৰে।
(2) ই ৰাজ্যিক নিয়ন্ত্ৰণৰ সমালোচনামূলক।
(3) ই সমাজতান্ত্ৰিক ৰাষ্ট্ৰৰ উকালতি কৰে
(4) ই ৰাজ্যিক ৰাজসাহায্যৰ পোষকতা কৰে।

SPACE FOR ROUGH WORK

Read the given passage carefully and answer the next five questions.

My grandfather, like most Nagas who had come into close contact with Europeans, was convinced that education was the only way to get ahead in life. He aspired for his children the kind of life he had seen being lived by the British administration and missionaries. He sent my mother away to school, first in neighbouring Assam, then as far as Shimla. My mother was encouraged by one of the more educated men in her village who told her that with an education in these new times, she could even become like the Indian lady who spoke before the world : Vijaylaxmi Pandit, who represented India at the UN. My father by dint of his own intelligence and hard work, put himself through the local mission school and college in Shillong. All Nagas of my parents' generation who were able to, chose to get educated in English. For them, it was more than a gateway to upward mobility. In a region where tribes that live no more than 20 kms apart speak completely different languages, it was a medium through which they could communicate amongst themselves and with the world. They became the voice of their people and made English the official state language.

46. Which of the following is the main reason for opening up of new opportunities for the people of North-East ?

(1) Urbanization
(2) Sanskritization
(3) Western education
(4) Modernization

47. According to the passage, which of the following is a gateway to upward mobility ?

(1) Politics
(2) Education
(3) Cultural change
(4) Social change

48. Name the process through which the movement of individuals takes place from their existing status to improved status.

(1) Sanskritization
(2) Westernization
(3) Assimilation
(4) Upward Mobility

49. Who among the following represented India at the UN ?

(1) Jawaharlal Nehru
(2) Vijaylakshmi Pandit
(3) British Missionaries
(4) Naga leaders

50. Which of the following is the reason for improved communication among the different factions of the Naga tribes ?

(1) Use of English language
(2) Missionary help
(3) Naga leaders
(4) Working together in British administration

SPACE FOR ROUGH WORK

খণ্ডটো সাৱধানে পঢ়ক আৰু তলৰ পাঁচটা প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়ক

মোৰ ককাদেউতা ইউৰোপীয়সকলৰ সৈতে ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্কত অহা বেছিভাগ নগাৰ দৰে নিশ্চিত আছিল যে জীৱনত আগবাঢ়ি যোৱাৰ একমাত্ৰ পথ হ "ল শিক্ষা।.তেওঁ ব্ৰিটিছ প্ৰশাসন আৰু মিছনেৰীসকলে যি ধৰণৰ জীৱন যাপন কৰা দেখিছিল সেই ধৰণৰ জীৱন তেওঁ নিজৰ সন্তানৰ বাবে কামনা কৰিছিল।.তেওঁ মোৰ মাক স্কুললৈ পঠিয়াইছিল, প্ৰথমে চুবুৰীয়া অসমলৈ, তাৰ পিছত চিমলালৈকে।.মোৰ মাক তেওঁৰ গাঁৱৰ এজন অধিক শিক্ষিত পুৰুষে উৎসাহিত কৰিছিল যিয়ে তেওঁক কৈছিল যে এই নতুন সময়ত শিক্ষা লাভ কৰিলে তেওঁ আনকি বিশ্বৰ সন্মুখত কথা কোৱা ভাৰতীয় মহিলাৰ দৰে হ 'ব পাৰেঃ ৰাষ্ট্ৰসংঘত ভাৰতক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বিজয়লক্ষ্মী পণ্ডিত।.মোৰ দেউতাই নিজৰ বুদ্ধিমত্তা আৰু কঠোৰ পৰিশ্ৰমৰ দ্বাৰা শ্বিলঙৰ স্থানীয় মিছন স্কুল আৰু কলেজৰ জৰিয়তে নিজকে নিয়োজিত কৰিছিল।.মোৰ পিতৃ-মাতৃৰ প্ৰজন্মৰ সকলো নগাই ইংৰাজীত শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিবলৈ বাছি লৈছিল।.তেওঁলোকৰ বাবে ই উৰ্ধমুখী গতিশীলতাত এক প্ৰৱেশদ্বাৰতকৈ অধিক আছিল।.এনে এটা অঞ্চলত য 'ত 20 কিলোমিটাৰতকৈ কম দূৰত্বত বাস কৰা জনজাতিসকলে সম্পূৰ্ণ পৃথক ভাষা কয়, এইটো এটা মাধ্যম আছিল যাৰ জৰিয়তে তেওঁলোকে নিজৰ মাজত আৰু বিশ্বৰ সৈতে যোগাযোগ কৰিব পাৰিছিল।.তেওঁলোক তেওঁলোকৰ জনসাধাৰণৰ কণ্ঠস্বৰ হৈ পৰিছিল আৰু ইংৰাজীক চৰকাৰী ৰাজ্যিক ভাষা হিচাপে গঢ়ি তুলিছিল।

46. উত্তৰ-পূবৰ জনসাধাৰণৰ বাবে নতুন সুযোগ মুকলি কৰাৰ মূল কাৰণ নিম্নলিখিত কোনটো?

(1) নগৰীকৰণ (2) সংস্কৃতায়ন
(3) পশ্চিমীয়া শিক্ষা (4) আধুনিকীকৰণ

47. খণ্ডটোৰ মতে, তলৰ কোনটো উৰ্ধমুখী গতিশীলতাৰ এক প্ৰৱেশদ্বাৰ?

(1) ৰাজনীতি (2) শিক্ষা
(3) সাংস্কৃতিক পৰিৱৰ্তন (4) সামাজিক পৰিৱৰ্তন

48. সেই প্ৰক্ৰিয়াটোৰ নাম কি যাৰ জৰিয়তে ব্যক্তিসকলৰ উত্তৰন তেওঁলোকৰ বৰ্তমানৰ স্থিতিৰ পৰা উন্নত স্থিতিলৈ হয়?

(1) সংস্কৃতায়ন (2) পশ্চিমীয়া কৰণ
(3) একত্ৰীকৰণ (4) উৰ্ধমুখী গতিশীলতা

49. নিম্নলিখিত সকলৰ ভিতৰত কোনে ৰাষ্ট্ৰসংঘত ভাৰতক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছিল?

(1) জৱাহৰলাল নেহৰু (2) বিজয়লক্ষ্মী পণ্ডিত
(3) ব্ৰিটিছ মিছনেৰী (4) নগা নেতাসকল

50. নিম্নলিখিত কোনটো কাৰণত নগা জনজাতিৰ বিভিন্ন গোটৰ মাজত যোগাযোগ উন্নত হৈছিল?

(1) ইংৰাজী ভাষাৰ ব্যৱহাৰ
(2) মিছনেৰীৰ সহায়
(3) নগা নেতাসকল
(4) ব্ৰিটিছ প্ৰশাসনত একেলগে কাম কৰা

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

Read carefully the following instructions :

8. No candidate will be allowed to leave the OMR Answer Sheet blank. If any OMR Answer Sheet is found blank, it shall be crossed by the Invigilator with his/her signature, mentioning "Cancelled" on it.

9. Do not tear or fold any page of the Test Booklet and OMR Answer Sheet.

10. Candidates are advised to ensure that they fill the correct particulars on the OMR Answer Sheet, i.e., Application No., Roll No., Test Booklet No., Name, Mother's Name, Father's Name and Signature.

11. In case of any discrepancy in any question between English and Hindi/Regional language version, the English version will be considered as the final version for evaluation.

12. Rough work is to be done in the space provided for this purpose in the Test Booklet only.

13. The answers will be evaluated through electronic scanning process. Incomplete or incorrect entries may render the OMR Answer Sheet invalid.

14. Candidates are advised not to fold or make any stray marks on the OMR Answer Sheet. Use of Eraser, Nail, Blade, White Fluid/Whitener, etc., to smudge, scratch or damage in any manner the OMR Answer Sheet during examination is strictly prohibited. Candidature and OMR Answer Sheet of candidates using Eraser, Nail, Blade or White Fluid/Whitener to smudge, scratch or damage in any manner shall be cancelled.

15. There will be one copy of OMR Answer Sheet i.e., the Original Copy. After the examination is over, the candidate shall hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator. The candidate can take away the Test Booklet after the examination is over. If the candidate does not hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator and goes away with the OMR Answer Sheet, his/her candidature shall be cancelled and criminal proceedings shall also be initiated against him/her.

16. Candidates are advised strictly not to carry handkerchief, any mobile phone, any type of watch, belt or wear ornaments like ring, chain, ear-ring, etc., electronic or communication device, pen, pencil, eraser, sharpener and correction fluid to the Examination Centre. If any candidate is found possessing any such item, he/she will not be allowed to enter the examination centre. Possession of a mobile phone or any other aiding material as mentioned above by the candidate in the examination room will be treated as a serious violation and it may lead to cancellation of the candidature and debarring him/her from future examinations.

17. If a candidate violates any instructions or shows any indiscipline or misbehaviour, appropriate action will be taken including cancellation of candidature and debarring from future examinations.

18. Use of electronic/manual calculator is **not** allowed.

নিৰ্দেশনাসমূহ গুৰুত্বসহকাৰে পঢ়ি লওঁক :

8. কোনো পৰীক্ষাৰ্থীয়ে OMR উত্তৰ পত্ৰিকা খালী এৰিব নোৱাৰিব। যদি কোনো উত্তৰ পত্ৰিকা খালী দেখা যায় নিৰীক্ষকে উক্ত পত্ৰিকাখন নিৰীক্ষণ কৰি নিজৰ হস্তাক্ষৰসহ পত্ৰিকাখন বাতিল কৰিব।

9. কোনো পৰীক্ষাৰ্থীয়ে OMR উত্তৰ পত্ৰিকাখন ছিগা/কটা/ভাঁজ দিয়া কাৰ্য নকৰিব।

10. পৰীক্ষাৰ্থীয়ে যাতে OMR উত্তৰ পত্ৰিকা নিজৰ সঠিক তথ্যৰে ভৰ্তি কৰে, যেনে, আবেদনপত্ৰ সংখ্যা (এপ্লিকেশ্বন নং) ক্ৰমাংক (ৰোল নম্বৰ), পৰীক্ষা পুস্তিকা সংখ্যা, নাম, মাতৃৰ নাম, পিতৃৰ নাম আৰু হস্তাক্ষৰ।

11. যদিহে প্ৰশ্নটোত ইংৰাজী আৰু আঞ্চলিক ভাষাৰ মাজত বিসংগতি দেখা যায় তেনেহ'লে ইংৰাজীত থকা প্ৰশ্নটোক প্ৰাধান্য দি মূল্যাংকনৰ বাবে বিবেচিত কৰা হ'ব।

12. খুচুৰা (Rough) কামৰ বাবে প্ৰশ্ন পুস্তিকাত দিয়া নিৰ্ধাৰিত ঠাইহে ব্যৱহাৰ কৰিব।

13. উত্তৰসমূহ বৈদ্যুতিক স্কেনিং প্ৰক্ৰিয়াৰে (electronic scanning process) মূল্যাংকন কৰা হ'ব। অসম্পূৰ্ণ অথবা অশুদ্ধ তথ্যই OMR উত্তৰ পত্ৰিকাক অনুপযুক্ত হিচাপে বিবেচিত কৰিব (বাতিল কৰিব)।

14. পৰীক্ষাৰ্থীসকলক জনোৱা যায় যে OMR উত্তৰ পত্ৰিকাত যিকোনো ভাঁজ অথবা চিহ্ন দিয়াটো নিয়ম বৰ্হিভূত। পৰীক্ষাৰ সময়ত OMR উত্তৰ পত্ৰিকাত দাগ লগোৱা বা লেতেৰা কৰা বা ক্ষতি কৰা যিকোনো সজুঁলি যেনে ৰবৰ (ইৰেজাৰ), নখ, ব্লেড, ৱাইটনাৰ ইত্যাদিৰ ব্যৱহাৰ নিষিদ্ধ। কোনো পৰীক্ষাৰ্থীয়ে যদি ৰবৰ, নখ, ব্লেড ইত্যাদি ব্যৱহাৰ কৰে তেন্তে তেওঁৰ পৰীক্ষাৰ্থী হোৱাৰ যোগ্যতা বাতিল হিচাপে বিবেচিত হ'ব।

15. অৰিজিনেল OMR খনেই OMR উত্তৰ পত্ৰিকাৰ একমাত্ৰ কপি। পৰীক্ষাৰ অন্তত পৰীক্ষাৰ্থীয়ে OMR উত্তৰ পত্ৰিকাখন নিৰীক্ষকৰ হাতত জমা দিব। পৰীক্ষাৰ শেষত পৰীক্ষাৰ্থীয়ে প্ৰশ্ন পুস্তিকাখন নিজৰ সতে কঢ়িয়াব পাৰিব। যদিহে কোনো পৰীক্ষাৰ্থীয়ে OMR উত্তৰ পত্ৰিকাখন নিৰীক্ষকৰ হাতত জমা নিদি নিজৰ সৈতে লৈ পৰীক্ষাগৃহ ত্যাগ কৰিব খোজে তেন্তে সেই পৰীক্ষাৰ্থীৰ পৰীক্ষাৰ্থী হোৱাৰ যোগ্যতা বাতিল কৰা হ'ব আৰু তেওঁৰ বিৰুদ্ধে আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

16. পৰীক্ষাৰ্থীসকলক জনোৱা হয় যে নিম্নলিখিত বস্তুসমূহ পৰীক্ষাগৃহত অনুমতি দিয়া নহয়। যেনে, ৰুমাল, মোবাইল ফোন, যিকোনো ধৰণৰ ঘড়ী, বেল্ট, গহনা যেনে আঙুঠি, চেইন, কাণফুলি, বৈদ্যুতিক বা যোগাযোগৰ আহিলা, কলম, পেঞ্চিল, ৰবৰ, শ্বাৰ্পনাৰ, ৱাইটনাৰ ইত্যাদি। পৰীক্ষাৰ্থীৰ ওচৰত এইসমূহৰ যিকোনো এবিধ বস্তু থাকিলেও তেওঁক পৰীক্ষা কেন্দ্ৰত প্ৰৱেশৰ অনুমতি দিয়া নহ'ব। পৰীক্ষা গৃহত পৰীক্ষাৰ্থীৰস সৈতে মোবাইল ফোন অথবা ওপৰোক্ত যিকোনো বস্তু পোৱা গ'লে তাক গম্ভীৰ উলংঘন হিচাপে বিবেচনা কৰা হ'ব। এয়াই পৰীক্ষাৰ্থীৰ যোগ্যতা বাতিল অথবা ভৱিষ্যতেও যোগ্যতা বাতিলৰ নিচিনা কঠোৰ পৰিস্থিতিলৈ লৈ যাব পাৰে।

17. যদি এগৰাকী পৰীক্ষাৰ্থীয়ে কোনো নিৰ্দেশনাৰ উলংঘন কৰে, শৃংখল ভংগ কৰে অথবা অভদ্ৰ আচৰণ দেখুৱায়, তেওঁৰ বিৰুদ্ধে বিহিত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব যাৰ বিতৰত ভৱিষ্যত আৰু বৰ্তমানত পৰীক্ষাৰ্থীৰ যোগ্যতা বাতিলো অন্তৰ্ভূক্ত।

18. বৈদ্যুতিক অথবা মেনুৱেল কেলকুলেটৰ (গগনা যন্ত্ৰ) ব্যৱহাৰ কৰা **নিষেধ**।